

CONV 674/03

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Θέμα: Συγκεφαλαιωτική έκθεση σχετικά με την πρόσθετη σύνοδο ολομέλειας
- Βρυξέλλες, 26 Μαρτίου 2003

**ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΤΡΟΠΟΛΟΓΙΕΣ
ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 1 ΕΩΣ 7 ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ**

Μετά τη σύνοδο ολομέλειας της 27ης Φεβρουαρίου, η οποία ασχολήθηκε με τα άρθρα 1-7 του σχεδίου Συντάγματος καθώς και με τις τροπολογίες που έχουν προτείνει τα μέλη της Συνέλευσης, τα μέλη συνέχισαν τις συζητήσεις κατά τη διάρκεια μιας πρόσθετης συνόδου, υπό την προεδρία του κ. Jean-Luc Dehaene, Αντιπροέδρου της Συνέλευσης.

Άρθρο 1

Ο Αντιπρόεδρος προέβη σε σύντομη εισαγωγή, υπενθυμίζοντας τη διεξαγωγή της συνόδου της ολομέλειας με θέμα τη συζήτηση των άρθρων και αναφέροντας ιδίως τα κύρια ζητήματα τα οποία τίγονται στις σχετικές τροπολογίες που υπέβαλαν τα μέλη της Συνέλευσης. Επίσης, δήλωσε ότι το Προεδρείο θα επιδιώξει οπωσδήποτε να εκφράσει σαφέστερα σε ένα αναθεωρημένο κείμενο ορισμένες από τις ανησυχίες που διατυπώθηκαν· ανέφερε ιδίως το γεγονός ότι οι αρμοδιότητες της Ένωσης απονέμονται από τα κράτη μέλη και όχι από το Σύνταγμα. Αρκετά μέλη εξέφρασαν την ικανοποίησή τους για την πρόταση αυτή.

«Λαοί» ή «πολίτες»

Πολλοί ομιλητές εξέφρασαν την προτίμησή τους για τη χρησιμοποίηση του όρου «πολίτες» αντί «λαοί» στην παράγραφο αυτή, θεωρώντας τον πρώτο όρο πιο σύγχρονο, δεδομένου ότι καθιερώθηκε με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Κινούμενοι προς την ίδια κατεύθυνση, ορισμένοι ομιλητές επέμειναν ότι ο όρος «πολίτης» έχει πραγματική νομική έννοια, εν αντιθέσει με τον όρο «λαοί». Ωστόσο, άλλοι παρατήρησαν ότι ο όρος «λαοί» απηχεί καλύτερα το θεμελιώδη χαρακτήρα της Ένωσης, στον οποίο παραπέμπει το συγκεκριμένο άρθρο. Τέλος, ορισμένοι πρότειναν να διατυπωθεί εκ νέου η παράγραφος προκειμένου να συμφιλιωθούν οι δύο έννοιες, των «λαών» και των «πολιτών».

«Σύνταγμα» ή «Συνταγματική Συνθήκη»

Ορισμένα μέλη επιθυμούν να αποφευχθεί η λέξη «Σύνταγμα» και να αντικατασταθεί με τη λέξη «Συνταγματική Συνθήκη», η οποία εκφράζει καλύτερα την ιδέα μιας συμφωνίας μεταξύ των κρατών.

Ίδρυση της Ένωσης

Ορισμένοι ομιλητές διερωτήθηκαν κατά πόσο διασφαλίζεται η νομική συνέχεια, εφόσον το Σύνταγμα προβλέπει την «ίδρυση» της Ένωσης. Θεωρούν ότι δεν τίθεται ζήτημα ίδρυσης της Ένωσης, δεδομένου ότι αυτή υφίσταται ήδη, αλλά σηματοδότησης ενός νέου σταδίου στην ανάπτυξή της. Ο Αντιπρόεδρος εξήγησε ότι, αφενός, η Ένωση η οποία ιδρύεται με το Σύνταγμα θα διαδεχθεί εν πάση περιπτώσει τη σημερινή Κοινότητα και την Ένωση, αφετέρου δε οι διατάξεις για τη διασφάλιση της νομικής συνέχειας θα ευρίσκονται στο τελευταίο μέρος του Συντάγματος, υπό τον τίτλο «τελικές διατάξεις». Ένας ομιλητής τόνισε ότι είναι σημαντικό να εκφράζεται η νομική συνέχεια από το πρώτο άρθρο, προκειμένου να αποφεύγεται η όποια ασάφεια.

«Ομοσπονδιακή βάση»

Ορισμένοι ομιλητές τάθηκαν υπέρ της απαλοιφής της λέξης «ομοσπονδιακή» από την παράγραφο.

Οι συγκεκριμένοι ομιλητές θεώρησαν ότι, σε διαφορετικές γλώσσες, ο όρος «ομοσπονδιακή» αντιστοιχεί σε διαφορετική νομική έννοια και, ως εκ τούτου, πρέπει να αποφευχθούν οι αποκλίσεις ερμηνείας. Ένας ομιλητής πρότεινε να απαλειφθεί το δεύτερο μέρος της φράσης (π.υ. «εντός της οποίας συντονίζονται οι πολιτικές των κρατών μελών και η οποία ασκεί, σε ομοσπονδιακή βάση, ορισμένες κοινές αρμοδιότητες»), το οποίο θεωρεί περιττό και άνευ ουσίας. Άλλοι ομιλητές υποστήριξαν τη διατήρηση της εν λόγω διάταξης και του όρου «ομοσπονδιακή», εκτιμώντας ότι αυτός εκφράζει με μεγαλύτερη σαφήνεια και συντομία σε σχέση με άλλους όρους την πολύ συγκεκριμένη βάση λειτουργίας της Ένωσης, στα πλαίσια ορισμένων αρμοδιοτήτων της. Ορισμένοι ομιλητές πρότειναν να αντικατασταθεί η λέξη «ομοσπονδιακή» με τη λέξη «κοινοτική» ή «υπερεθνική».

«Ένωση διαρκώς στενότερη»

Ορισμένα μέλη της Συνέλευσης ζήτησαν να εισαχθεί στην παράγραφο αυτή η έννοια της διαρκώς στενότερης Ένωσης, η οποία αναφέρεται στο σημερινό άρθρο 1 της Συνθήκης. Ένας ομιλητής πρότεινε η έννοια αυτή να τοποθετηθεί στο προοίμιο του Συντάγματος, δεδομένου ότι αφορά μια προοπτική. Μια ομιλήτρια τόνισε ότι η συγκεκριμένη προβληματική συνδέεται με εκείνη του όρου «ομοσπονδιακή βάση» και ότι η ίδια θα μπορούσε να αποδεχθεί την τελευταία αυτή έκφραση, υπό τον όρο ότι το κείμενο του Συντάγματος δεν θα περιλαμβάνει τη φράση «Ένωση διαρκώς στενότερη».

Σημεία διατύπωσης

Ορισμένα μέλη χαρακτήρισαν «τετριμμένη» την εισαγωγική φράση του άρθρου 1 και πρότειναν εναλλακτικές εκφράσεις, όπως «...αποφασισμένοι να οικοδομήσουν από κοινού το μέλλον τους...». Επίσης, το ρήμα «ασκώ» (ή «administer» στα αγγλικά) θεωρήθηκε υπερβολικά γραφειοκρατικό.

Διάρθρωση της παραγράφου

Ορισμένοι ομιλητές πρότειναν να αντιστραφεί η σειρά του δεύτερου μέρους της φράσης, ούτως ώστε οι αρμοδιότητες της Ένωσης να αναφέρονται κατά πρώτον, πριν από το συντονισμό των πολιτικών των κρατών μελών.

Άρθρο 1 § 2

Αρκετά μέλη επέμειναν ότι πρέπει να καταστεί περισσότερο ακριβής ο όρος «εθνική ταυτότητα» στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου και εξέφρασαν αμφιβολίες ως προς τη σκοπιμότητα να αναφέρεται η εθνική ταυτότητα σε δύο σημεία του Συντάγματος. Τα μέλη αυτά πρότειναν ιδίως να διευκρινισθεί η έννοια με διάφορες πτυχές, όπως η πολιτιστική ή γλωσσική πολυμορφία, η περιφερειακή αυτονομία και ιδιαιτερότητες κλπ. Ορισμένοι ομιλητές πρότειναν τη συμπλήρωση της έννοιας με τις διατάξεις του άρθρου 9 § 6 ή τη σύνταξη νέου άρθρου βάσει του άρθρου 1, παράγραφος 2, συμπληρωμένου από το άρθρο 9 § 6. Ωστόσο, ένας ομιλητής εξέφρασε επιφύλαξη όσον αφορά τη συμπερίληψη στοιχείων του άρθρου 9 § 6, φοβούμενος ότι, με τον τρόπο αυτό, θα επιβαρυνθεί η νέα παράγραφος.

Άρθρο 1 § 3

Ένας ομιλητής παρατήρησε ότι η διάταξη του άρθρου 1 § 3, η οποία αφορά τα στοιχεία που καθιστούν την Ένωση ανοικτή στα άλλα κράτη, είναι περισσότερο δεσμευτική στη διατύπωσή της σχετικά με τις προϋποθέσεις προσχώρησης από όσο οι διατάξεις που προβλέπονται για τα σημερινά κράτη μέλη στο άρθρο 2 σχετικά με τις αξίες.

Μετά το πέρας της συζήτησης επί του σχεδίου του άρθρου 1, ο Αντιπρόεδρος της Συνέλευσης έκλεισε το θέμα, διαπιστώνοντας, κατά πρώτον, ευρεία συναίνεση υπέρ της συγχώνευσης των σημερινών σχεδίων για την εθνική ταυτότητα (άρθρα 1 § 2 και 9 § 6) σε νέο χωριστό άρθρο, όπου θα περιλαμβάνονται τα διάφορα στοιχεία της εθνικής ταυτότητας, τα οποία αναφέρει το σημερινό άρθρο 9 § 6. Επανέλαβε ότι το Προεδρείο προτίθεται να συντάξει μια διατύπωση, όπου θα εκφράζεται με σαφήνεια ότι οι αρμοδιότητες της Ένωσης προέρχονται από τα κράτη και θα διευκρινίζεται ότι ο συντονιστικός της ρόλος αφορά μόνο ορισμένες πολιτικές, βάσει των αρμοδιοτήτων που της έχουν απονεμηθεί. Όσον αφορά τα λοιπά ζητήματα, τόνισε ότι το Προεδρείο πρόκειται να εξετάσει περαιτέρω ορισμένα σημεία που παραμένουν αμφιλεγόμενα, όπως:

- τη χρησιμοποίηση του όρου «πολίτες» ή του όρου «λαοί» στο άρθρο 1 § 1,
- τη χρησιμοποίηση ή μη του όρου «ομοσπονδιακή βάση» στο άρθρο 1 § 1.

Άρθρο 2

Ο Αντιπρόεδρος άνοιξε τη συζήτηση, εξηγώντας τη συλλογιστική που ακολούθησε το Προεδρείο κατά τη σύνταξη του εν λόγω άρθρου, το οποίο θα πρέπει να περιορίζεται σε σύντομο κατάλογο των πλέον βασικών και καθολικώς αποδεκτών αξιών. Οι αξίες αυτές έχουν νομική ευκρίνεια, ούτως ώστε η σοβαρή παραβίασή τους από ένα κράτος μέλος να επισύρει κυρώσεις. Ο Αντιπρόεδρος υπενθύμισε ότι στόχος πολλών τροπολογιών είναι να προστεθεί στις αξίες η ισότητα ή/και η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών. Επίσης, εξήγησε την προσέγγιση του Προεδρείου όσον αφορά τη μνεία της θρησκείας, παραπέμποντας στα συμπεράσματα του Προέδρου κ. Giscard d'Estaing μετά το πέρας της τελευταίας συνόδου ολομέλειας. Τέλος, ο Αντιπρόεδρος σημείωσε ότι αρκετές τροπολογίες θέτουν το ζήτημα της σκοπιμότητας της δεύτερης φράσης του άρθρου, η οποία έχει διατυπωθεί περισσότερο ως στόχος παρά ως αξία.

Αρκετοί ομιλητές ζήτησαν να προστεθεί στον κατάλογο των αξιών είτε η έννοια της ισότητας εν γένει (ή σύμφωνα με άλλους, της ισότητας ενώπιον του νόμου) είτε εκείνη της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών είτε αμφότερες. Διάφοροι ομιλητές υποστήριξαν ότι ο όρος «ισότητα» δεν έχει γενικότερο χαρακτήρα από τον όρο «ελευθερία» ή «δημοκρατία» και, ως εκ τούτου, θα πρέπει να συμφωνεί με την προσέγγιση του Προεδρείου.

Ένα μέλος πρότεινε να αναφέρεται το «απαραβίαστο» της ανθρώπινης αξιοπρέπειας αντί του απλού σεβασμού, κατά την ορολογία του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Εξάλλου, ορισμένα μέλη προτιμούν την έκφραση «θεμελιώδη δικαιώματα» από την έκφραση «ανθρώπινα δικαιώματα».

Ορισμένα μέλη υποστήριξαν τη συμπερίληψη της πολιτιστικής και γλωσσικής πολυμορφίας στο άρθρο 2, θεωρώντας την ως πραγματική αξία της Ένωσης· εντούτοις, παραδέχθηκαν ότι λόγοι διατύπωσης θα μπορούσαν να συνηγορήσουν υπέρ της τοποθέτησής της στο άρθρο 3.

Διάφοροι ομιλητές παραδέχθηκαν τον προβληματισμό του Αντιπροέδρου σχετικά με τη σημερινή διατύπωση της δεύτερης φράσης και ζήτησαν είτε να συγχωνευθεί με την πρώτη είτε να τοποθετηθεί στο προοίμιο ή στο άρθρο 3.

Όσον αφορά τη μνεία της θρησκείας, ορισμένα μέλη ζήτησαν το Σύνταγμα να υπερβεί την προσέγγιση του Προεδρείου, όπως περιγράφηκε από τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο, ιδίως μνημονεύοντας τον Θεό· αντίθετα, άλλα μέλη εξέφρασαν ικανοποίηση για τη γραμμή του Προεδρείου.

Το επιχείρημα του Αντιπροέδρου, σύμφωνα με το οποίο μόνο στο προοίμιο θα μπορούσαν ενδεχομένως να μνημονεύονται οι όποιες θρησκευτικές ή πνευματικές αξίες ή παραδόσεις και όχι στο άρθρο 2, έτυχε γενικής υποστήριξης.

Εν συμπεράσματι, ο Αντιπρόεδρος διαπίστωσε ότι προέκυψε προσανατολισμός προς τη συμπερίληψη της ισότητας μεταξύ των αξιών, ενώ ορισμένοι επιθυμούν την προσθήκη της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Επίσης, ανέφερε ότι το Προεδρείο θα πρέπει να συντάξει μια καλύτερη διατύπωση για τη διάρθρωση των δύο φράσεων του σχεδίου του σημερινού άρθρου 2.

Άρθρο 3

Ο Αντιπρόεδρος έκανε μια σύντομη εισαγωγή για το άρθρο, υπενθυμίζοντας την πρόοδο που έχει σημειώσει η συζήτηση σχετικά με αυτό το θέμα, όπως εκφράστηκε τόσο κατά την ολομέλεια όσο και στις τροπολογίες που υπέβαλαν τα μέλη της Συνέλευσης. Αναφέρθηκε σε ορισμένα σημεία για τα οποία φαίνεται να υπάρχει ήδη συναίνεση, όπως η ανάγκη να εκφραστεί πληρέστερα ο στόχος της προστασίας και βελτίωσης του περιβάλλοντος και της βιώσιμης ανάπτυξης ή μια ανοικτότερη και λιγότερο «ευρώ-κεντρική» διατύπωση της παραγράφου 4 σχετικά με τον ρόλο της Ένωσης σε παγκόσμιο επίπεδο, ευθυγραμμιζόμενος με τη διατύπωση που πρότεινε η ομάδα εργασίας VII. Υπογράμμισε εξάλλου ότι, στη διατύπωση του άρθρου, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τόσο οι ανησυχίες αυτών που επιθυμούν να εκφραστούν στο άρθρο αυτό τα χαρακτηριστικά της κοινωνικής οικονομίας αγοράς όσο και αυτών που είναι προσκολλημένοι στον ανοικτό χαρακτήρα της αγοράς και στον ελεύθερο ανταγωνισμό. Εξάλλου, ο Αντιπρόεδρος δήλωσε ότι μια ρήτρα «ενσωμάτωσης» (mainstreaming) (συνεκτίμηση, σε όλες τις πολιτικές της Ένωσης, των απαιτήσεων της ισότητας των φύλων καθώς και της προστασίας του περιβάλλοντος) θα περιληφθεί

οποσδήποτε στο Σύνταγμα, αλλά το ερώτημα είναι σε ποιο σημείο (μέρος I ή II του Συντάγματος). Τέλος, υπογράμμισε ότι, παρόλες τις προτάσεις για προσθήκες, πρέπει να διαφυλαχθεί ο συνοπτικός χαρακτήρας του άρθρου.

Μερικοί ομιλητές υπενθύμισαν, γενικά, ότι οι στόχοι που εξαγγέλλονται στο άρθρο 3 θα χρησιμοποιηθούν από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο, εξ ου και η ανάγκη μεγάλης ακρίβειας στη διατύπωσή τους. Παρατήρησαν ότι πρέπει να συνδέονται άμεσα οι αρμοδιότητες και οι στόχοι της Ένωσης, και ότι δεν πρέπει να αναφέρονται στόχοι, εάν η Ένωση δεν έχει αρμοδιότητες για την υλοποίησή τους. Πολλά μέλη της Συνέλευσης συμφώνησαν με την έκκληση του Αντιπροέδρου για συνοπτική διατύπωση του άρθρου.

Ορισμένα μέλη της Συνέλευσης θεώρησαν περιττό να επαναληφθούν στο άρθρο 3 § 1 έννοιες όπως η ειρήνη και άλλες αξίες οι οποίες περιλαμβάνονται ήδη στο άρθρο 2.

Άλλοι εξέφρασαν την απογοήτευσή τους για το ότι δεν περιελήφθησαν στο Σύνταγμα οι αρχές μεγαλύτερου ανοίγματος και εγγύτητας της δράσης της Ένωσης προς τον πολίτη και πρότειναν την προσθήκη χωριστής παραγράφου σχετικά με αυτό.

Τέλος, πολλά μέλη της Συνέλευσης ζήτησαν να προστεθεί, είτε σε αυτό το άρθρο είτε στο δεύτερο μέρος, ρήτρα «ενσωμάτωσης» ή συνοχής, όπως ζήτησε και ο Πρόεδρος.

Άρθρο 3 § 2

Πολλοί ομιλητές εξέφρασαν την ευαρέσκειά τους για την παρατήρηση του Αντιπροέδρου ότι η προστασία και η βελτίωση του περιβάλλοντος και η βιώσιμη ανάπτυξη, με τα διάφορα στοιχεία της τελευταίας, θα μπορούσαν να εκφραστούν εντονότερα, και υπέβαλαν συγκεκριμένες προτάσεις διατύπωσης.

- Πολλοί ομιλητές ζήτησαν αναφορά σε «οικονομία ανοιχτής αγοράς με ελεύθερο ανταγωνισμό», όπως θεσπίζεται στο άρθρο 4 της ισχύουσας ΣΕΚ και πολλοί άλλοι αναφορά σε «κοινωνική οικονομία αγοράς». Τα μέλη της Συνέλευσης παρατήρησαν ότι οι δύο αυτές έννοιες δεν αλληλοαναιρούνται. Εξάλλου, ορισμένα μέλη της Συνέλευσης αναφέρθηκαν σε πολλά στοιχεία της κοινωνικής οικονομίας αγοράς, αναφερόμενα στα συμπεράσματα της ομάδας εργασίας XI, όπως η προστασία της δημόσιας υγείας, η προώθηση της ποιότητας της εργασίας, η πρόσβαση στην εκπαίδευση και κατάρτιση και οι ποιοτικές υπηρεσίες κοινής ωφελείας.

Πολλοί ομιλητές ζήτησαν να προστεθεί η έννοια της εδαφικής συνοχής. Σε αυτό το πλαίσιο, διατυπώθηκε η παρατήρηση ότι η προσθήκη αυτή θα είχε αναπόφευκτα συνέπειες για τον ορισμό, στο δεύτερο μέρος, της πολιτικής των διαρθρωτικών ταμείων, η οποία σήμερα έχει ως μοναδικό στόχο την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

Τέλος, ορισμένοι ομιλητές πρότειναν να γίνει αναφορά στην προώθηση της καταπολέμησης των διακρίσεων, ιδίως στους τομείς που καλύπτονται σήμερα από το άρθρο 13 της ΣΕΚ.

Άρθρο 3 § 3

Μια σειρά ομιλητών παρατήρησαν ότι η πολιτιστική πολυμορφία δεν συνδέεται άμεσα με τον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και ότι πρέπει ως εκ τούτου να εκφραστεί χωριστά.

Αντίθετα, ορισμένοι πρότειναν να εμπλουτισθεί η θέσπιση του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης με ορισμένα από τα συστατικά του στοιχεία, αναφερόμενοι ιδίως στην καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας, η οποία πρέπει να προστεθεί είτε σε αυτό το σημείο είτε στο δεύτερο μέρος της Συνθήκης.

Ορισμένα μέλη της Συνέλευσης επέμειναν ότι είναι σημαντικό να προστεθεί στην έννοια της πολιτιστικής πολυμορφίας η έννοια της γλωσσικής πολυμορφίας. Στο πλαίσιο αυτό, ένας ομιλητής προσέθεσε την έννοια του σεβασμού των δικαιωμάτων των μειονοτήτων. Η πρόταση να προστεθεί η έννοια της κοινής πολιτιστικής κληρονομιάς, προκειμένου να διατηρηθεί η ισορροπία του άρθρου 151 παράγραφος 1 της ΣΕΚ, έγινε δεκτή ευνοϊκά.

Άρθρο 3 § 4

Πολλοί ομιλητές ζήτησαν ανοικτότερη και λιγότερο αμυντική διατύπωση αυτής της παραγράφου, εμπνεόμενοι από προτάσεις της ομάδας εργασίας VII. Η έννοια της «ανεξαρτησίας της Ένωσης» αμφισβητήθηκε ιδίως από ένα μέλος της Συνέλευσης. Κατά την άποψη αυτών των μελών της Συνέλευσης, πρέπει να γίνει ιδίως αναφορά στον σεβασμό του διεθνούς δικαίου, στις αρχές του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών καθώς και στα θεμελιώδη δικαιώματα εν γένει τα οποία, κατά την άποψη ορισμένων, πρέπει να αντικαταστήσουν την αναφορά στα δικαιώματα του παιδιού. Ο Αντιπρόεδρος παραδέχθηκε ότι αυτή η παράγραφος πρέπει να αναδιατυπωθεί συναρτήσει αυτών των προσανατολισμών, οι οποίοι εγκρίθηκαν ήδη από την ομάδα εργασίας. Ορισμένοι ομιλητές εξέφρασαν την επιθυμία στόχοι όπως η προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού ή η εξάλειψη της φτώχειας να μην συνδέονται με την προάσπιση της ανεξαρτησίας και των συμφερόντων της Ένωσης σε παγκόσμιο επίπεδο, ώστε να μπορούν να λαμβάνονται υπόψη και στο εσωτερικό πλαίσιο.

Μερικά μέλη της Συνέλευσης εξέφρασαν ρητά την ευχή να περιληφθεί στο άρθρο 3 § 4 ο ορισμός και η εφαρμογή από την Ένωση κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και κοινής αμυντικής πολιτικής. Άλλοι επέμειναν να περιληφθεί η προώθηση των ελεύθερων συναλλαγών.

Ένας ομιλητής πρότεινε να περιληφθεί στο άρθρο ότι η Ένωση αποκηρύσσει τον πόλεμο ως μέσο επίλυσης των διεθνών διαφορών.

Άρθρο 4

Ο Αντιπρόεδρος άνοιξε τη συζήτηση αναφέροντας ότι το σχέδιο άρθρου συγκέντρωσε σχετικά ευρεία συναίνεση κατά την ολομέλεια της Συνέλευσης. Η συζήτηση για αυτό το σημείο ήταν πολύ σύντομη.

Ένας ομιλητής επέμεινε στο ότι η έγκριση αυτού του άρθρου δεν προδικάζει το θέμα της ύπαρξης ειδικών διακανονισμών σχετικά με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας και ορισμένες πτυχές της πολιτικής δικαιοσύνης και εσωτερικών υποθέσεων.

Ένας άλλος ομιλητής θέλησε επίσης να διευκρινίσει ότι η νομική προσωπικότητα της Ένωσης δεν μπορεί, κατά την γνώμη του, να μετατρέψει την Ένωση σε ομοσπονδία.

Άρθρα 5 - 7

Στην εισαγωγή του, ο Αντιπρόεδρος υπογράμμισε, μεταξύ άλλων, ότι αν και πολλά μέλη της Συνέλευσης ζήτησαν τη διεύρυνση της νομικής βάσης του άρθρου 5 § 2 ώστε να προβλέπεται η προσχώρηση και σε άλλες διεθνείς συμβάσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η γνώμη του Προεδρείου είναι ότι το παρόν σχέδιο, το οποίο δεν αναφέρει παρά μόνο την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δεν πρέπει να ερμηνεύεται αρνητικά ως αποκλείον την προσχώρηση σε άλλες συμβάσεις. Η ρήτρα αυτή ήταν αναγκαία για την ΕΣΑΔ, υπό το φως της γνωμοδότησης του Δικαστηρίου το 1996, το οποίο αρνήθηκε την ύπαρξη αρμοδιότητας για την προσχώρηση στη σύμβαση αυτή με το σκεπτικό ότι η προσχώρηση «ενέχει συνταγματική εμβέλεια». Αντίθετα, για άλλες συμβάσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που δεν έχουν αυτή την «εμβέλεια» και συνάδουν με τις αρμοδιότητες της Ένωσης, οι υπάρχουσες νομικές βάσεις στη Συνθήκη (οι οποίες περιλαμβάνονται στο Μέρος II) θεωρούνται επαρκείς.

Εξάλλου, όσον αφορά τα αιτήματα προσθήκης, στο σημερινό σχέδιο άρθρου 6 που αφορά την απαγόρευση διακρίσεων λόγω ιθαγένειας, κι άλλων μορφών διακρίσεων, ο Αντιπρόεδρος τόνισε ότι χρειάζεται σύνεση γιατί μια τέτοια προσθήκη ενδέχεται να έχει πολύ ευρύτερες νομικές επιπτώσεις απ' ό,τι η απαγόρευση διακρίσεων που περιέχεται στο άρθρο 21 § 1 του Χάρτη, το πεδίο εφαρμογής του οποίου περιορίζεται σαφώς από το άρθρο 51 του Χάρτη.

Τέλος, ο Αντιπρόεδρος επέστησε την προσοχή στο ενδεχόμενο επικαλύψεων μεταξύ, αφενός, των άρθρων 6 και 7 § 2 (για τον κατάλογο των δικαιωμάτων των πολιτών) και, αφετέρου, του κειμένου του Χάρτη, και κάλεσε τα μέλη να αποφανθούν κατ' αρχήν για την επιλογή που θα πρέπει να γίνει ως προς το θέμα αυτό.

Κατά τη συζήτηση των άρθρων 5 έως 7 εθίγησαν τα ακόλουθα ζητήματα :

- Έγινε μια πρόταση να εισαχθεί, στον Τίτλο II, ένα νέο άρθρο αφιερωμένο στις τέσσερις θεμελιώδεις ελευθερίες, με αιτιολογικό ότι η κεφαλαιώδης σημασία των ελευθεριών αυτών για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση δικαιολογεί την αναφορά τους στα πρώτα κιόλας άρθρα του Συντάγματος. Η κεφαλαιώδης σημασία απορρέει κατά κύριο λόγο από την ίδια τη φύση των θεμελιωδών δικαιωμάτων που επιφέρουν άμεσα αποτελέσματα και όχι από τη φύση της αρμοδιότητας της Ένωσης. Αυτή η πρόταση έγινε ευνοϊκά δεκτή από τον Αντιπρόεδρο και άλλα μέλη.

- Αρκετά μέλη της Συνέλευσης τάχθηκαν υπέρ της προσθήκης του Χάρτη στο ίδιο το κείμενο του Συντάγματος και όχι σε πρωτόκολλο. Τα περισσότερα από τα μέλη αυτά δήλωσαν ότι προτιμούν είτε να ενσωματωθεί ο Χάρτης στο Μέρος Ι, είτε να αποτελέσει ο ίδιος το Μέρος ΙΙ. Ένα μέλος πρόσθεσε ότι, στην περίπτωση αυτή, το προοίμιο του Χάρτη δεν είναι δυνατόν να ενσωματωθεί ως έχει δεδομένου ότι το Σύνταγμα δεν μπορεί να έχει δύο προοίμια.
- Ένα μέλος τόνισε ότι θα πρέπει να ενισχυθούν οι «Επεξηγήσεις» του Χάρτη και να επισυναφθούν στο κείμενο του Χάρτη σε περίπτωση ενσωμάτωσής του. Τα υπόλοιπα μέλη και ο Αντιπρόεδρος, αν και συμφώνησαν με τα συμπεράσματα της Ομάδας εργασίας όσον αφορά τη δημοσίευση ενημερωμένων Επεξηγήσεων, απέρριψαν ωστόσο την ιδέα να επισυναφθούν οι Επεξηγήσεις αυτές στο κείμενο του Χάρτη που θα ενσωματωθεί στο Σύνταγμα, γιατί με τον τρόπο αυτό θα αποκτήσουν την ίδια νομική βαρύτητα όπως ο ίδιος ο Χάρτης. Θα πρέπει μάλλον να διατηρηθούν οι Επεξηγήσεις με τη σημερινή τους βαρύτητα, δηλαδή αυτή των προπαρασκευαστικών εργασιών που θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν ως πολύτιμο εργαλείο για την ερμηνεία του Χάρτη.
- Όσον αφορά το άρθρο 5 § 2, πολλά μέλη της Συνέλευσης παρατήρησαν ότι θα ήταν επικίνδυνο να υπάρχει μια απλώς προαιρετική νομική βάση, η οποία θα χρησιμοποιηθεί από το Συμβούλιο με ομόφωνη απόφαση, πράγμα που θα μπορούσε να οδηγήσει σε εμπλοκή την προσχώρηση στην ΕΣΑΔ. Από την άλλη πλευρά, αναγνωρίστηκε ότι το Σύνταγμα δεν μπορεί να επιβάλει ως σαφή υποχρέωση την προσχώρηση, δεδομένου ότι η προσχώρηση αυτή εξαρτάται ακόμα από τις διαπραγματεύσεις που θα διεξαχθούν με τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης και από εάν αυτά θα συμφωνήσουν. Υπήρξε ευνοϊκός προσανατολισμός, τον οποίο σημείωσε ο Αντιπρόεδρος, υπέρ μιας διατύπωσης που θα ορίζει ότι η Ένωση «ζητά» ή «επιδιώκει» ("the union shall *seek* ...") την προσχώρηση στην ΕΣΑΔ.
- Πολλά μέλη παρατήρησαν ότι το σημερινό άρθρο 6 θα μπορούσε να διαγραφεί εάν ο Χάρτης, ο οποίος περιλαμβάνει παρόμοια διάταξη στο άρθρο 21 § 2, ενσωματωθεί στο ίδιο το κείμενο του Συντάγματος. Ο Αντιπρόεδρος επανήλθε στο θέμα αυτό στα συμπεράσματά του και υπογράμμισε ότι θα πρέπει να εξεταστεί το ζήτημα της αποφυγής επικαλύψεων μεταξύ του Μέρους Ι και του Χάρτη.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Πρόσθετη σύνοδος της Τετάρτης 26 Μαρτίου 2003

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΟΜΙΛΗΤΩΝ

Συνέχιση της συζήτησης για τα άρθρα 1 έως 7 (έγγρ. CONV 528/03)

κ. Andrew Nicholas DUFF – Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Esko Olavi SEPPÄNEN – Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Inigo MENDEZ DE VIGO – Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Neil Nicholas MACCORMICK – Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Manfred DAMMEYER - Παρατηρητής
κα Riitta KORHONEN – Φινλανδία (Κοινοβούλιο)
κα Teija TIILIKAINEN – Φινλανδία (Κυβέρνηση)
κ. Παρασκευάς ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ – Ελλάδα (Κοινοβούλιο)
κ. Tunne KELAM – Εσθονία (Κοινοβούλιο)
κ. Gerhard TUSEK – Αυστρία (Κυβέρνηση)
κ. Jens-Peter BONDE – Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Bobby McDONAGH – Ιρλανδία (Κυβέρνηση)
κ. Gijb DE VRIES – Κάτω Χώρες (Κυβέρνηση)
κ. Adrian SEVERIN – Ρουμανία (Κοινοβούλιο)
κα Anne VAN LANCKER – Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κα Lone DYBKJAER – Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Henrik HOLOLEI – Εσθονία (Κυβέρνηση)
κ. Manuel LOBO ANTUNES – Πορτογαλία (Κυβέρνηση)
κ. Peter HAIN – Ηνωμένο Βασίλειο (Κυβέρνηση)
κ. Rytis MARTIKONIS – Λιθουανία (Κυβέρνηση)
κα Helle THORNING-SCHMIDT – Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κα Elena PACIOTTI – Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Peter SERRACINO-INGLOTT – Μάλτα (Κοινοβούλιο)
κ. Peter ECKSTEIN KOVACS – Ρουμανία (Κοινοβούλιο)
κ. Michel BARNIER – Επιτροπή
Λόρδος MACLENNAN of Rogart – Ηνωμένο Βασίλειο (Κοινοβούλιο)

κ. Ben FAYOT - Λουξεμβούργο (Κοινοβούλιο)
κα Maria BERGER - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Franc HORVAT - Σλοβενία (Κοινοβούλιο)
κ. Caspar EINEM - Αυστρία (Κοινοβούλιο)
κ. Johannes VOGGENHUBER - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κα Lenka ROVNA - Τσεχική Δημοκρατία (Κυβέρνηση)
κ. Alojz PETERLE - Σλοβενία (Κοινοβούλιο)
κ. Filadelfio BASILE - Ιταλία (Κοινοβούλιο)
κ. Tunne KELAM - Εσθονία (Κοινοβούλιο)
κ. Paolo PONZANO - Επιτροπή
κα Claude Du GRANRUT - Παρατηρήτρια
κ. Vytenis ANDRIUKAITIS - Λιθουανία (Κοινοβούλιο)
κα Sylvia-Yvonne KAUFMANN - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Jens-Peter BONDE - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Peter ECKSTEIN KOVACS - Ρουμανία (Κοινοβούλιο)
κ. Peter HAIN - Ηνωμένο Βασίλειο (Κυβέρνηση)
κ. Franc HORVAT - Σλοβενία (Κοινοβούλιο)
κα Lone DYBKJAER - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Esko Olavi SEPPÄNEN - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Gijs DE VRIES - Κάτω Χώρες (Κυβέρνηση)
κ. Proinsias DE ROSSA - Ιρλανδία (Κοινοβούλιο)
κ. Elmar BROK - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κα Maria BERGER - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κα Anne VAN LANCKER - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Neil Nicholas MACCORMICK - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κα Riitta KORHONEN - Φινλανδία (Κοινοβούλιο)
Lord MACLENNAN of Rogart - Ηνωμένο Βασίλειο (Κοινοβούλιο)
κ. Peter SERRACINO-INGLOTT - Μάλτα (Κυβέρνηση)
κ. Παρασκευάς ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ - Ελλάδα (Κοινοβούλιο)
κ. Carlos CARNERO GONZALES - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Joachim WUERMELING - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Bobby McDONAGH - Ιρλανδία (Κυβέρνηση)
κ. Andrew Nicholas DUFF - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κα Helle THORNING-SCHMIDT - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

κ. Vytenis ANDRIUKAITIS - Λιθουανία (Κοινοβούλιο)
κ. Adrian SEVERIN - Ρουμανία (Κοινοβούλιο)
κ. Manuel LOBO ANTUNES - Πορτογαλία (Κυβέρνηση)
κ. Proinsias DE ROSSA - Ιρλανδία (Κοινοβούλιο)
κ. Josef ZIELENIC - Τσεχική Δημοκρατία (Κοινοβούλιο)
κ. Peter HAIN - Ηνωμένο Βασίλειο (Κυβέρνηση)
κ. Paolo PONZANO - Επιτροπή
κα Anne VAN LANCKER - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Carlos CARNERO GONZALES - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κα Teija TIILIKAINEN - Φινλανδία (Κυβέρνηση)
κ. Neil Nicholas MACCORMICK - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κα Lone DYBKJAER - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κα Pia-Noora KAUPPI - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Peter HAIN - Ηνωμένο Βασίλειο (Κυβέρνηση)
κ. Jens-Peter BONDE - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κα Anne VAN LANCKER - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Vytenis ANDRIUKAITIS - Λιθουανία (Κοινοβούλιο)
κ. Παρασκευάς ΑΥΓΕΡΙΝΟΣ - Ελλάδα (Κοινοβούλιο)
κ. René VAN DER LINDEN - Κάτω Χώρες (Κοινοβούλιο)
κ. Andrew Nicholas DUFF - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Neil Nicholas MACCORMICK - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κ. Paolo PONZANO - Επιτροπή
κ. Jens-Peter BONDE - Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
